4 Αυγούστου 2022

Γιὰ τὴ Λύπη (Ἀντίοχος Μοναχὸς)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Τὸ νὰ λυπᾶται κανεὶς μὲ τὸ παραμικρὸ εἶναι κατάσταση ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸν φθονερὸ δαίμονα. Γιατί μ’ αὐτὸ τὸν τρόπο θέλει νὰ βρεῖ ὁ ἐχθρὸς ἀφορμή, ὥστε νὰ ἀποσπάσει τὸ νοῦ ἀπὸ τὴ διάθεση ποὺ ἔχει γιὰ προσευχὴ καὶ ἔτσι νὰ κάνει τὸν ἄνθρωπο ἄκαρπο. Γι’ αὐτὸ ὁ δαίμονας προκαλεῖ στὸν ἄνθρωπο τὴν ἄκαιρη λύπη. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποδεχόμαστε αὐτὸ τὸν πειρασμὸ καὶ νὰ γεμίζουμε μὲ χαρὰ τὸν ἐχθρό, κάνοντάς του τὸ θέλημα. Να φεύγουμε μακριὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐπιβουλὴ τοῦ αἱμοβόρου ἐχθροῦ, δηλαδὴ τοῦ δαίμονα τῆς λύπης. Γιατί, ὅταν τὸ πονηρὸ αὐτὸ πνεῦμα περιτυλίξει τὴν ψυχὴ καὶ τὴ σκοτίσει ὁλόκληρη, δὲν τὴν ἀφήνει πιὰ νὰ προσευχηθεῖ μὲ προθυμία, οὔτε νὰ παρακολουθήσει μὲ ὑπομονὴ τὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα ποὺ ὠφελοῦν τόσο τὴν ψυχή.

Δὲν ἐπιτρέπει ἐπίσης στὸν ἄνθρωπο νὰ παραμένει πράος καὶ νὰ ἐπικοινωνεῖ μὲ τοὺς ἀδελφούς του. Δημιουργεί αισθημα ἀντιπάθειας, ἀκόμα καὶ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ μᾶς ὑπόσχεται ἡ κατὰ Θεὸν ζωή. Καὶ μὲ λίγα λόγια, ὅ,τι καλὸ ἔχει μέσα της ἡ ψυχὴ γιὰ τὴ σωτηρία, ἡ λύπη τὰ ἀνατρέπει καὶ καταντᾶ τὸν ἄνθρωπο σαν ἄφρονα και μισότρελλο, ἐμποδίζοντας τὸν ἀπὸ κάθε σχέση καὶ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς συνανθρώπους του.

Ἡ λύπη δὲν ἀφήνει περιθώριο στὴν ψυχὴ νὰ ἀκούσει συμβουλή, οὔτε κι ἀπὸ τοὺς πιὸ στενοὺς φίλους της. Δὲν ἐπιτρέπει στὸν ἄνθρωπο νὰ δώσει οὔτε μία ἥρεμη ἀπάντηση. Ζώνει ἀπὸ παντοῦ τὴν ψυχὴ καὶ τὴ γεμίζει με πίκρα και ἀηδία. Τήν πείθει νὰ ἀποφεύγει τοὺς ἀνθρώπους, γιατί δῆθεν αὐτοὶ φταῖνε γιὰ τὴν κατάστασή της.

Ἡ λύπη δὲν ἀφήνει τὴν ψυχὴ νὰ καταλάβει ὅτι το κακὸ δὲν προέρχεται ἀπὸ ἔξω, ἀλλὰ ὅτι ἡ ἴδια ἡ ψυχὴ μέσα της ἔχει τὴν πηγὴ τῆς ἀρρώστιας. Αὐτὸ ἔρχεται βέβαια στὸ φῶς μονάχα ὅταν πέσουν οἱ πειρασμοί. Γιατί μὲ τὴν προσπάθεια ποὺ κάνει ἡ ψυχή, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τοὺς πειρασμούς, συνειδητοποιεῖ τὰ πράγματα ὅπως ἀκριβῶς εἶναι.

Ἡ λύπη εἶναι σκυθρωπότητα τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ στόμα λιονταρίσιο, ποὺ εὔκολα καταπίνει αὐτὸν ποὺ κυριεύεται ἀπὸ αὐτή.

Ἡ λύπη εἶναι σκουλήκι τῆς καρδιᾶς, ποὺ κατατρώει τὴ μάννα ποὺ τὸ γέννησε. Δὲν

ξέρει τὴ γεύση τοῦ μελιοῦ ὁ μοναχὸς ποὺ λυπᾶται καὶ μοιάζει μ’ ἐκεῖνον ποὺ ἔχει ὑψηλὸ πυρετό. Ὁ μοναχὸς ποὺ διακατέχεται ἀπὸ τὴ λύπη δὲν κινεῖ τὸ νοῦ στὴ θεωρία τοῦ Θεοῦ, οὔτε ποτὲ τοῦ ἀπευθύνει καθαρὴ προσευχὴ πρὸς τὸν Θεό.

Ἐκεῖνος ποὺ νίκησε τὰ πάθη, νίκησε καὶ τὴ λύπη. Κι εκεῖνος ποὺ ἔχει ἡττηθεῖ ἀπὸ τὴν ἡδονή, δὲν θὰ ξεφύγει ἀπὸ τὰ δίχτυα τῆς λύπης.

Ἐκεῖνος ποὺ βρίσκεται μόνιμα κυριευμένος ἀπὸ τὴ λύπη καὶ συγχρόνως προσποιεῖται ὅτι εἶναι ἀπαθής, μοιάζει μὲ ἄρρωστο ποὺ ὑποκρίνεται ὅτι εἶναι ὑγιής. Γιατί, ὅπως ὁ ἄρρωστος προδίδεται ἀπὸ τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου του, ἔτσι καὶ τὸν ἐμπαθῆ τὸν ξεσκεπάζει ἡ λύπη.

Ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾶ τὸν κόσμο θὰ δοκιμάσει πολλὲς θλίψεις. Ὅποιος ὅμως περιφρονεῖ ὅ,τι ἔχει ὁ κόσμος, θὰ ζεῖ καὶ θὰ παραμένει πάντα μέσα στὴ χαρά.

Ὅπως τὸ χωνευτήρι καθαρίζει τὸ ἀκάθαρτο ἀσήμι, ἔτσι καὶ ἡ λύπη καθαρίζει τὴν ἁμαρτωλὴ καρδιά.

*

Εἶναι πολὺ καλὸ καὶ πολυ συμφέρον γιὰ τὴν ψυχὴ τὸ νὰ σηκώνει γενναία κάθε θλίψη, εἴτε αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, εἴτε ἀπὸ τοὺς δαίμονες. Ἔτσι θὰ καταλάβει βαθιὰ ὅτι ἐμεῖς φταῖμε γι’ αὐτὴ τὴν καταπόνηση ποὺ περνᾶμε.

Πρέπει μὲ προσευχὴ καὶ ὑπομονὴ νὰ ἀντισταθούμε σ’ αὐτὸ τὸ δαίμονα. Γιατί ὅποιος θελήσει νὰ ἀντιμετωπίσει τοὺς πειρασμοὺς χωρὶς προσευχὴ καὶ ὑπομονή ὄχι μονάχα δὲν θὰ τοὺς νικήσει, ἀλλά θα ἐμπλακεῖ χειρότερα σ’ αὐτούς.

Ἂς ψάλλουμε λοιπὸν κι ἐμεῖς μαζὶ μὲ τὸν Δαυίδ: «Γιατί, ψυχή μου, εἶσαι περίλυπη καὶ γιατί μὲ συνταράσσεις; Στήριξε τὴν ἐλπίδα σου στὸν Θεό, γιατί Τοῦ προσφέρω δοξολογικὸ ψαλμό, ἐπειδή Εκεινος εἶναι ἡ σωτηρία μου καὶ ὁ Θεός μου» (Ψάλμ. 41, 6).

*

Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατον χωρὶς λύπη, ἀνώδυνα, νὰ ξεπεράσει τοὺς πειρασμοὺς ἐκεῖνος ποὺ ἀσκεῖται πνευματικά. Στὴ συνέχεια ὅμως, οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀντιμετωπίζουν κατ’ αὐτὸ τὸν τρόπο τοὺς πειρασμούς, γεμίζουν μὲ χαρὰ ἄπλετη καὶ μάλιστα ἂν εἶναι ὁπλισμένοι μὲ τὴν εὐχὴ καὶ τὴν ὑπομονή.

Γεμίζουν μὲ δάκρυα γλυκὰ καὶ μὲ θεία νοήματα, ἐκεῖνοι ποὺ ἄσκησαν τὴν καρδιά τους στὸν πόνο καὶ στὴ θλίψη, ἐφόσον στοὺς ἀθλητὲς μονάχα χαρίζονται οἱ στέφανοι.

Ἂν ἀπομακρυνθεῖ ὁ νοῦς ἀπὸ τὴν καρδιά, ἡ λύπη ἀρχίζει νὰ κατατρώει τὸν ἄνθρωπο, ὅπως προείπαμε. Τὸν τρώει ὅπως ἀκριβῶς τρώει ὁ σκόρος τὸ ροῦχο καὶ τὸ σαράκι τὸ ξύλο, καὶ κατακλύζει ὅλα τὰ ἔγκατα τοῦ ἀνθρώπου. Καταντᾶ τότε ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὴ σκοτούρα τῶν λογισμῶν, περιλυπος και σκυθρωπός. Γι’ αὐτὸ ἡ Ἁγία Γραφὴ μᾶς συμβουλεύει καὶ μᾶς λέει: «Διῶξε ἀπὸ μέσα σου τὴ λύπη ποὺ διαρκεῖ. Γιατί πολλούς τούς θανάτωσε ἡ λύπη καὶ δὲν βγαίνει τίποτα καλὸ ἀπ’ αὐτὴ» (Σόφ. Σείρ. 30, 23). Και ἀκόμα λέει: «Ἀπὸ τὴ λύπη γεννιέται ὁ θάνατος καὶ ἡ λύπη τῆς καρδιᾶς λυγίζει τὴ δύναμη τοῦ ἀνθρώπου» (Σόφ. Σείρ. 38, 19). Καὶ καταλήγει: «Μὴν ἀφήσεις τὴν καρδιά σου να πέσει στὴ λύπη, ἀλλὰ διῶξε τὴν μακριά, φέρνοντας στο νοῦ σου ποιὰ εἶναι ἡ κατάληξή της» (Σόφ. Σείρ. 38, 19).

*

Διῶξε λοιπὸν ἀπὸ μέσα σου κι ἐσὺ αὐτὴ τὴ λύπη καὶ μὴ λυπεῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο, τὸ Ὁποῖο κατοικεῖ μέσα σου, μήπως ζητήσει ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ σὲ ἐγκαταλείψει. Γιατί τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ Ὁποῖο χαρίσθηκε στὴ σάρκα αὐτή, δὲν ἀνέχεται τὴ λύπη, οὔτε τὴ στενοχώρια.

Ἀπόκτησε τὴν ἱλαρότητα, ποὺ ἔχει πάντα τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ ἐντρύφησε σ’ αὐτή. Γιατί ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔχει ἱλαρότητα ἐργάζεται πάντοτε τὸ ἀγαθὸ καὶ καταφρονεῖ τὴ λύπη. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ διακατέχεται ἀπὸ τὴ λύπη πάντοτε ἀσχολεῖται μὲ ἔργα τοῦ «πονηροῦ». Το πρῶτο κακό πού κάνει αὐτὸς ποὺ λυπᾶται εἶναι ὅτι λυπεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο, τὸ Ὁποῖο χαρίσθηκε στὸν ἄνθρωπο καὶ εἶναι Πνεῦμα χαρᾶς καὶ ἀγαλλίασης.

Δεύτερο κακό εἶναι ὅτι ὁ λυπημένος ἄνθρωπος δὲν ἀνοίγει τὴν καρδιά του στὸν Θεό. Γιατί ἡ προσευχὴ ἐκείνου ποὺ διακατέχεται ἀπὸ λύπη, δὲν ἔχει τὴ δύναμη νὰ φθάσει στὸ θυσιαστήριο τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ ἔχει θρονιασθεῖ στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου ἡ λύπη.

Ὅταν ἡ λύπη ἀνακατευθεῖ μὲ τὴν προσευχή, δὲν τὴν ἀφήνει νὰ ἀνεβεῖ καθαρὴ πρὸς τὸ οὐράνιο θυσιαστήριο. Ὅπως λοιπὸν τὸ κρασὶ ποὺ ἀνακατεύεται μὲ ξίδι χάνει πιὰ τὴν πρώτη γεύση, ἔτσι καὶ ἡ λύπη. Ὅταν αὐτὴ ἀναμιχθεῖ μὲ την προσευχητικὴ διάθεση -ἡ ὁποία εἶναι δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος– τότε στερεῖ ἀπὸ τὴν προσευχὴ τὴν ἀρχική της καθαρότητα.

Πρέπει λοιπὸν νὰ διώξουμε ἀπὸ τὴν ψυχή μας τὴ λύπη καὶ νὰ ἀσπασθοῦμε ὅλη τὴ

χαρὰ τοῦ Θεοῦ.

Ἂς ἀπομακρυνθοῦμε λοιπόν, τὸ συντομότερο, ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴ λύπη, γιατί εἶναι ἐφάμαρτη καὶ χαρακτηριστικό τοῦ κόσμου τούτου.

*

Ἡ λύπη ποὺ εἶναι σύμφωνη μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως λέει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «προκαλεῖ μετάνοια, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ στὴ σωτηρία καὶ γιὰ τὴν ὁποία ποτὲ κανεὶς δὲν μετανοιώνει. Ἡ λύπη ὅμως πού σχετίζεται μὲ τοῦτο τὸν κόσμο προξενεῖ θάνατο» (Β’ Κόρ. 7, 10). Καὶ ὁ συγγραφέας τῶν Παροιμιῶν λέει: «Ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου ἔρχεται στὴν κεφαλὴ τοῦ δικαίου. Αὐτὴ τὸν κάνει πλούσιο καὶ δὲν θὰ ἔρθει ποτὲ λύπη στὴν καρδιὰ του» (Παροιμ. 10, 6, 22). Και ἀλλοῦ πάλι λέει: «Καρδιὰ ποὺ εὐφραίνεται, δίνει εὐεξία στὸν ἄνθρωπο. Τοῦ λυπημένου ὅμως ἀνθρώπου ξεραίνεται ἡ ψυχὴ του» (Παροιμ. 17, 22). Ο Ἀπόστολος Παῦλος ἐπίσης λέει: «Δὲν θέλουμε, ἀδελφοί, νὰ ἀγνοεῖτε τὴ θλίψη ποὺ μᾶς βρῆκε στὴν Ἀσία. Τόσο πολὺ τὸ βάρος της ξεπέρασε τὶς δυνάμεις μας, ὥστε φθάσαμε νὰ χάσουμε κι αὐτὴ ἀκόμα τὴν ἐλπίδα, ὅτι θα επιζήσουμε. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ παρηγορεῖ τοὺς ταπεινούς, ὁ Θεός, παρηγόρησε κι ἐμᾶς» (Κόρ. 1, 8 καὶ 7, 6).

Κι ἐμεῖς λοιπόν, μαζὶ μὲ τὸν Δαυίδ, ἂς ποῦμε: «Ἐλέησε μὲ Κύριε, γιατί θλίβομαι. Ἀπὸ τὸ θυμό σου θόλωσαν τὰ μάτια μου ἀπὸ τὰ δάκρυα, γιατί κακοπάθησα καὶ ταπεινώθηκα πάρα πολὺ καὶ οἱ στεναγμοὶ τῆς καρδιᾶς μου ἔβγαιναν σὰν βρυχηθμοὶ λιονταριοῦ» (Ψάλμ. 30, 10). Και πάλι: «Ἡ λύπη κυρίευε τὴν καρδιά μου καθὼς σκεπτόμουν διαρκῶς τὰ δεινά μου καὶ ἔνοιωσα ταραχὴ ἀπὸ τὰ λόγια ποὺ εἶπε ἐναντίον μου ὁ ἐχθρός μου κι ἀπὸ τὴ θλίψη πού μοῦ προκαλεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς» (Ψάλμ. 54, 3-4). Αλλά, «σῶσε μέ, θεέ μου, γιατί τὰ δάκρυα ἀπὸ τὴ θλίψη μου ἔφθασαν μέχρι τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου. Βυθίσθηκα σὲ βαθὺ βοῦρκο καὶ δὲν ὑπάρχει μέρος νὰ σταθῶ (Ψάλμ. 68, 2-3).

Καὶ πάλι: «Μὴν ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπό Σου ἀπὸ τὸν δοῦλο σου, γιατί θλίβομαι, ἀλλὰ ἄκουσε τὴν παράκλησή μου» (Ψάλμ. 68, 18). «Γιατί Ἐσὺ εἶσαι ἡ καταφυγὴ καὶ ἡ παρηγοριὰ ἀπὸ τὴ θλίψη ποὺ μὲ διακατέχει» (Ψάλμ. 31, 7). «Μακάρι νὰ φθάσει σὲ Σένα ἡ προσευχή μου καὶ νὰ χαμηλώσεις τὸ αὐτί Σου γιὰ νὰ ἀκούσεις τὴ δέησή μου» (Ψάλμ. 87, 3).

Ὅταν τέλος ἀπαλλαχθεῖς ἀπὸ τὴ λύπη, νὰ λὲς εὐχαριστώντας τὸν Θεό: «Ο Κύριος ἔρριξε ἀπο τον οὐρανὸ τὸ βλέμμα Του, γιὰ νὰ ἀκούσει τὸ στεναγμὸ τῶν φυλακισμένων, γιὰ νὰ λύσει τὰ δεσμὰ τῶν παιδιῶν Του ποὺ εἶχαν θανατωθεῖ» (Ψάλμ. 101, 20-21). Κι ἀκόμα: «Τί νὰ ἀνταποδώσω στὸν Κύριο γιὰ ὅλες τὶς εὐεργεσίες Του πρὸς ἐμένα;» (Ψάλμ. 115, 3). Γιατί, «Τὸν ἐπικαλέσθηκα μέσα στὴ

θλίψη μου κι ἄκουσε τὴν παράκλησή μου καὶ μοῦ πρόσφερε μεγάλη ἀνακούφιση» (Ψάλμ. 117, 5).

Ὁ Κύριος ἔλεγε στους μαθητές Του: «Ἀληθινά σάς λέω, ὅτι ἐσεὶς θὰ κλάψετε καὶ θὰ θρηνήσετε, ἐνῶ ὁ κόσμος θὰ χαρεῖ». Και μιλώντας στὴ συνέχεια παραβολικὰ γιὰ τὴν γυναίκα ἐκείνη ποὺ γεννάει καὶ ἔχει λύπη, προσθέτει: «Ἔτσι καὶ ἐσεῖς. Θὰ ἔχετε τώρα λύπη, ἀλλὰ πάλι θὰ σᾶς ἐπισκεφθῶ καὶ θὰ χαρεῖ ἡ καρδιά σας καὶ κανένας δὲν θὰ μπορέσει ποτὲ πιὰ νὰ ἀφαιρέσει ἀπὸ σᾶς ἐκείνη τὴ χαρά σας» (Ἰωάν. 16, 20. 22).

Σ’ Αὐτὸν πρέπει ἡ δόξα, ἐκείνη ποὺ δίνει χαρὰ στοὺς θλιμμένους, στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

Πηγή: agiazoni.gr